

Esteellisyys hyvinvointialueen toimielimissä

1. Yleistä esteellisyydestä

Esteellisyyssääntelyn tarkoituksena on osoittaa ne tilanteet, joissa viranomaisen toiminta ei täytä sille hallintolain 6 §:ssä edellytetyllä tavalla objektiivisuuden vaatimusta asiankäsittelyssä.

Lisäksi esteellisyyssääntelyn kautta varmistetaan, että asiat käsitellään perustuslain (731/1999) 21.1 §:n edellyttämällä tavalla asianmukaisesti viranomaisessa. Oikeustieteessä vakiintuneen näkemyksen mukaan puolueettomuus edellyttää, että toimien on oltava asiallisia ja perusteltavissa. Usein on viitattu asiaankuulumattomien sivuvaikutusten kieltoon. Virkamiehen sympatiat ja antipatiat ja hänen oma etunsa eivät saa vaikuttaa virkatoimintaan (Kuusikko 2023, Esteellisyys hallinnossa, s. 12). Viranomaisen toimintaan ei saa vaikuttaa ennakkokäsitykset tai jonkun tahon suosimista ilman perusteltua syytä. Hallinnon oikeusperustetta kuvaa se, että viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksiomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin.

Hyvinvointialueen luottamushenkilön esteellisyyden määräytymisen perusteet määräytyvät hyvinvointialueesta annetun lain (hyvinvointialuelaki, 2021/611) 102 §:n sekä hallintolain (hallintolaki, 2003/434) 27-30 §:n mukaisesti.

Hyvinvointialuelain 74.2 § mukaan luottamushenkilön tulee edistää hyvinvointialueen ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Säännöksellä on vaikutus luottamushenkilön puolueettomuuden arviointiin. Hallituksen esityksen (HE 241/2020 vp) mukaan luottamushenkilön tulee edistää hyvinvointialueen ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Luottamushenkilön edellytetään kohtelevan hyvinvointialueen asukkaita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Tämän pykälän käyttäytymissäännös on ymmärrettävä toimintaohjeeksi, jolla korostetaan luottamushenkilön toiminnan moraalisia ja eettisiä arvoja. Vastaavasti kunnan luottamushenkilön tulee kuntalain 69 §:n perusteella edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Esteellisyysääntelyä arvioidaan siten, että viranomaisen toimintaan kohdistuva yleisön luottamus ja asiankäsittelyn puolueettomuus ei saa vaarantua.

Esteellisyyskysymystä on laillisuusvalvonnassa (esim. AOA 3787/4/14, 14.4.2015) arvioitu subjektiivisin ja objektiivisin perustein. Subjektiivisella puolueettomuudella tarkoitetaan esteellisyysarviointia, jossa arvioidaan esimerkiksi luottamushenkilön suhdetta käsiteltävään asiaan. Objektiivisella puolueettomuudella tarkoitetaan ulkopuolista arviota siitä, onko luottamushenkilön puolueettomuutta syytä epäillä. Esteellisyyden ei tarvitse olla konkreettista, vaan riittää se, että objektiivisesti arvioituna puolueettomuus saattaa vaarantua. Esteellisyysarvioinnissa onkin merkitystä nimenomaan objektiivisella puolueettomuuden arvioinnilla, jolloin merkitystä ei ole esteellisyyttä arvioivan henkilön omilla mielipiteillä tai käsityksillä asiasta.

Hallintolaissa korostetaan henkilön omaa vastuuta esteellisyyden ilmoittamisessa ja puolueettoman käsittelyn varmistamisessa. Esteellisyyden ilmoittaminen, arviointi ja ratkaisu on ensisijaisesti henkilöllä itsellään.

Etelä-Savon hyvinvointialueen voimassa olevan hallintosäännön mukaan ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava paikaltaan. Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa.

Hyvil Oy:n lausunnon mukaan tulkinnanvaraisessa tilanteessa oma-aloitteinen jääväminen on suositeltavaa ja tällaisessa tilanteessa jääväminen ei ole menettelyvirhe.

Hyvinvointialueen juristien tehtävänä on varmistaa päätösten lainmukaisuus niiden täytäntöönpanokelpoisuus, minkä vuoksi he ottavat kantaa esteellisyyskysymyksiin.

Esteellisyyden vaikutus ulottuu koko asian käsittelyyn aina valmistelun alkamisesta päätösten tekemiseen ja niiden täytäntöönpanoon saakka.

Esteellinen henkilö ei saa pyytää asian viranomaiskäsittelyyn liittyviä lausuntoja, kuulla asianosaisia eikä hankkia muutenkaan asian ratkaisuun mahdollisesti vaikuttavaa selvitystä hyvinvointialueen puolesta (Leppänen, Sorvettula, Valli-Lintu, Hyvinvointialue, s. 405).

Esteellisyyskysymys tulee ratkaista hyvinvointialueen toimielimissä kussakin tapauksessa erikseen, kaikkien asiaan vaikuttavien seikkojen perusteella. Esteellisyyskysymyksen ratkaiseminen on erittäin tärkeää, koska esteellisen henkilön osallistuminen päätöksentekoon muodostaa menettelyvirheen, joka vaikuttaa toimielimen tekemän päätöksen oikeudelliseen pätevyYTEEN. Virheellisessä järjestyksessä syntynyt päätös voidaan kumota, jos päätökseen haetaan muutosta aluevalituksella eikä päätöstä voida panna täytäntöön.

Hallintolain (2004/434) 29.3 §:n mukaan esteellisyttä koskevaan päätökseen ei saa hakea erikseen oikaisua, eikä muutosta valittamalla. Muutosta voidaan hakea vasta, kun asiassa on tehty lopullinen päätös. Tällöin valituksessa voidaan vedota siihen, että henkilö on toimitelimen päätöksellä perusteetta jäävä tai esteellinen henkilö on osallistunut asian käsittelyyn.

Tämä toimintaohje on yhteenveto Etelä-Savon hyvinvointialueen käytössä olevien lausuntojen pohjalta. Lausunnot ovat luottamushenkilöille nähtävillä Cloudmeeting järjestelmässä.

Tätä toimintaohjetta sovelletaan muissa toimitelimissä kuin aluevaltuustossa ellei erikseen ole alempana kirjattu.

2. Esteellisyysperusteet

Etelä-Savon hyvinvointialueen toimitelimissä toimii luottamushenkilöitä, jotka toimivat myös kunnan tai kaupungin luottamushenkilöinä, viranhaltijoina tai työntekijöinä. Mahdollisen kaksoisroolin takia esteellisyysperusteiksi voivat muodostua yhteisöjäävi, palvelussuhdejäävi ja yleislausekejäävi.

Poikkeuksena tästä on aluevaltuutetun esteellisyys aluevaltuuston käsitellessä asiaa. Tällöin esteellisyys rajoittuu vain valtuutettua tai hänen läheistään henkilökohtaisesti koskevien asioiden käsittelyyn. Esteellisyysperusteissa käsitelläänkin täten kaikkia muita toimitelmiä paitsi aluevaltuustoa.

Yhteisöjäävi tarkoittaa, että henkilö on esteellinen, jos hän tai hänen läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimitelimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. (Hallintolaki 28.1 § kohta 5).

Arvioinnissa ei ole merkitystä sillä onko ollut / ei ole ollut käsittelemässä asiaa esim. kunnanhallituksessa. Esteellisyys tulee pelkästään jäsenyyden perusteella.

Palvelussuhdejäävi tarkoittaa, että henkilö on esteellinen, jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai haittaa. (Hallintolaki 28.1 § kohta 4)

Yleislausekejäävi tarkoittaa, että henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu muusta erityisestä syystä (Hallintolaki 28.1 § kohta 7)

3. Kunnanhallituksen jäsen ja varajäsen

Hallintolain mukainen yhteisöjäävi:

Lausuntojen mukaan kunnanhallituksen jäsenen ja varajäsenen jääviys syntyy yhteisöjääviyden (Hallintolain 28.1 §:n 5 kohta) kautta.

Perusteluina tälle on esitetty, että:

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

- ratkaisusta on odotettavissa hyötyä tai vahinkoa yhteisölle eli hyvinvointialueen kunnalle, jolloin kunta on intressenttiasemassa käsiteltävään asiaan.
- Lisäksi on myös katsottu, että pelkästään jo jäsenyys kunnanhallituksessa on hyvinvointialueen näkökulmasta pidettävä yhteisöjäävin laukaisevana tekijänä. Näin ollen, mikäli henkilö on kunnanhallituksen jäsen, on hän esteellinen osallistumaan päätöksentekoon ja muihin asian valmistelua sekä täytäntöönpanoa koskeviin toimiin hyvinvointialueen toimielimissä silloin, kun kunta tai kuntayhtymä on asianosainen tai sille on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa päätöksestä.

Hallintolain mukainen yleislausekejäävi

Lausuntojen mukaan kunnanhallituksen jäsenen ja varajäsenen jääviys syntyy yleislausekkeen (Hallintolain 28.1 §:n 7 kohta) kautta.

Perusteluna tälle on esitetty, että kunnanhallituksen jäsenen tai varajäsenen kaksoisrooli aluehallituksessa luo esteellisyyden. Kaksoisrooli luo erityisen syyn, joka on omiaan heikentämään luottamusta puolueettomana toimimiseen. Lisäksi on syytä huomioida, että kaupunginhallituksen jäsenen voi olla mahdotonta toimia riippumattomasti tilanteissa, joissa aluehallituksessa ikään kuin priorisoidaan eri kuntien välille tehtäviä sopeuttamistoimia sosiaali- ja terveyspalvelujen laajuudessa ja tasossa.

Johtopäätökset ja toimenpide-esitys:

Kaikissa käsiteltävissä asioista, joista on odotettavissa hyvinvointialueen kunnille hyötyä tai vahinkoa kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet ovat esteellisiä käsittelemään asiaa hyvinvointialueen toimielimissä hallintolain 28.1 §:n 5 ja 7 kohdan mukaisesti.

Alla erikseen nostettuna kaksi asiakokonaisuutta:

Palveluverkko

Palveluverkkosuunnitelmalla voi olla konkreettinen vaikutus ainakin hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen toteuttamisorganisaatioon, alueelliseen järjestämiseen ja saatavuuteen. Vaikutukset kohdistuvat kuntatasolla ainakin palvelujen tavoitettavuuteen, laatutasoon ja saatavuuteen, jota palveluverkkoa koskevat konkreettiset linjaukset määrittelevät. Näin ollen ratkaisusta voi olla odotettavissa olevaa erityistä hyötyä tai vahinkoa hyvinvointialueen kunnille yhteisöjäävin oikeudellisissa edellytyksissä tarkoitetulla tavalla. Konkreettisena esimerkkinä, palveluverkkosuunnitelmassa olisi mahdollista tehdä esimerkiksi linjauksia kiinteistä toimipaikoista (ns. kivijalat), joista palveluja hyvinvointialueen eri kunnissa tarjotaan.

Vuokrasopimukset

Lausuntojen perusteella kuntien hallitusten jäsenet ja varajäsenet ovat hallintolain 28.1 §:n 5 ja 7 kohdan mukaisesti esteellisiä käsittelemään vuokrasopimuksia koskevia asioita aluehallituksessa.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

3.1. Kunnanvaltuuston puheenjohtajisto

Hallintolain mukainen yleislausekejäävi

Lausuntojen mukaan kunnanvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien jääviys syntyy yleislausekejäävyyden kautta (hallintolain 28.1 §:n 7 kohta). Jos kunnanvaltuuston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja osallistuu asian käsittelyyn hyvinvointialueen muun keskeisen toimielimen kuin aluevaltuuston jäsenenä voi syntyä esteellisyys yleislausekkeen perusteella. Lisäksi, jos esim. kunnanvaltuuston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja on osallistunut asian käsittelyyn kunnanhallituksessa ja siellä ottanut kantaa, hän voi tulla jääviksi yleislausekkeen perusteella

Johtopäätökset ja toimenpide-esitys:

Kuntien valtuustojen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ovat hallintolain 28.1 §:n 7 kohdan mukaisesti esteellisiä muissa toimielimissä kuin aluevaltuustossa kohdan 2.1. johtopäätöksen mukaisin perustein.

3.2. Kunnanhallituksen esittelijä

Lausuntojen mukaan jääviys syntyy hallintolain 28.1 §:n 4 ja 5 kohdan kautta. Palvelussuhdejääviys syntyy, kun henkilö on palvelussuhteessa siihen, jolle asiasta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Yhteisöjääviys syntyy, koska kunnanjohtaja on toimitusjohtajaan rinnastettavassa asemassa.

Yhteisöjääviys perustuu siihen, että ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa yhteisölle eli hyvinvointialueen kunnalle

Lausuntojen mukaan jääviys syntyy lisäksi yleislausekkeen (hallintolain 28.1 §:n 7 kohta) kautta. Kunnanjohtajan viranhaltijan tehtävä on luonteeltaan sellainen, johon sisältyy kunnanvaltuuston luottamuksen nauttiminen sekä se, että kunnanjohtajan ei objektiivisesti arvioiden ole mahdollista irtautua tehtävänsä luonteen vuoksi viranhaltijan velvollisuuksista ollessaan aluehallituksessa luottamushenkilönä.

Johtopäätökset ja toimenpide-esitys:

Kunnanjohtaja on esteellinen asian käsittelyssä hallintolain 28.1 §:n 4, 5 ja 7 kohdan mukaisesti kaikissa käsiteltävissä asioista, joista on odotettavissa hyvinvointialueen kunnille hyötyä tai vahinkoa.

Palveluverkkoa ja vuokrasopimusta koskevat perustelut kohdan 2.1. mukaisesti.

3.3. Kunnan valtuuston jäsen

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Lausuntojen mukaan hyvinvointialueen aluevaltuutettu ei ole esteellinen aluevaltuustossa, sillä perusteella, että hän toimii kunnan luottamustehtävässä tai palveluksessa. Valtuutettu on esteellinen käsittelemään asiaa aluevaltuustossa, jos se koskee henkilökohtaisesti häntä tai hänen hallintolain 28.2 ja 28.3 §:ssä tarkoitettua läheistään.

4. Iltakoulut ja seminaarit

Lausuntojen mukaan aluevaltuuston iltakoulussa tai seminaarissa kunnanjohtaja tai kunnan hallituksen jäsen ja varajäsen ei ole esteellinen.

Aluevaltuuston ja aluehallituksen yhteisessä iltakoulussa kunnanjohtaja tai kunnan hallituksen jäsen ja varajäsen on esteellinen yhteisöjäävin tai yleislausekejäävin perusteella, jos iltakoulu tai seminaari sisältää päätöksentekoa tai asioiden valmistelua.

5. Talousarviokäsittely

Otsikon 3 mukaiset esteellisyydet tulevat sovellettavaksi kuntien luottamushenkilöiden ja kunnan hallituksen esittelijä osalta talousarvion valmistelussa ja käsittelyssä, mikäli siellä käsitellään asioita, joista seuraa erityistä hyötyä tai vahinkoa hyvinvointialueen kunnille, esim. palveluverkkoon ja vuokrasopimuksiin liittyviä asioita tai tehdään esityksiä, jotka liittyvät edellä mainittuihin asioihin.

6. Hyvinvointialueen työntekijät ja viranhaltijat

Lähtökohdiltaan hyvinvointialueeseen palvelussuhteessa olevan henkilön toimintaa toimielimessä on arvioitava kunkin käsittelyssä olevan asian suhteen erikseen, jos hänet on katsottu aluehallitukseen vaalikelpoiseksi.

6.1. Henkilöstöasiat

Henkilöstöön kuulumisen muodostaa lähtökohdiltaan kaksoisroolin erityisesti aluehallituksessa käsiteltäessä henkilöstöasioita. Välillisesti kaikki yleiset henkilöstöasiat vaikuttavat luonnollisesti jollakin tavalla toimielimen jäsenen tilanteessa, jossa hän on palvelussuhteessa hyvinvointialueeseen. Tämä ei kuitenkaan tee henkilöstöön kuuluvista toimielimen, kuten aluehallituksen jäsenistä, välittömästi asianosaisia.

Yleisluonteiset koko hyvinvointialueen henkilöstöön tai suureen osaan henkilöstöstä vaikuttavissa asioissa toimielimen jäsen ei ole lähtökohtaisesti esteellinen edes hallintolain 28.1 §:n 7 kohdan yleislausekkeen perusteella, koska tilanteessa ei synny erityistä perustetta sille, että luottamus toimielimen puolueettomuuteen tai asianmukaiseen asiankäsittelyyn vaarantuisi.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Oikeuskäytännön perusteella esteellisyyttä ei muodostu tilanteessa, jossa käsitellään paikalliseen tai yleiseen virka- tai työehtosopimukseen liittyviä asioita, joissa kysymys ei ole yksittäiseen viranhaltijaan tai työntekijään liittyvän edun myöntämisestä, vaan yleisestä virka- ja työehtoihin liittyvästä päätöksenteosta, josta ei ole odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa toimielimen jäsenelle hyvinvointialueen viranhaltijana tai työntekijänä.

Tätä on kuitenkin arvioitava tapauskohtaisesti käsiteltävänä olevan asian mukaan.

Hyvinvointialueen viranhaltija tai työntekijä on esteellinen, jos hän on suoraan asianosaisena toimielimessä käsiteltävässä asiassa.

Esteellisyystilanteita muodostuu selvästi tilanteissa, joissa toimielimen jäsen hyvinvointialueen viranhaltijana tai työntekijänä on osallistunut hyvinvointialuelain 102.3 §:n tarkoittamalla tavalla ennen toimielimen käsittelyä merkittävästi asian valmisteluun.

Yhteistoimintaneuvottelut:

Aluehallituksen jäsenet, jotka toimivat muutosneuvottelujen osapuolena suhteessa hyvinvointialueeseen, eivät voi osallistua asiansäittelyyn, jossa käsitellään esimerkiksi neuvottelutuloksia.

Muiden henkilöstöön kuuluvien toimielimen jäsenten esteellisyyttä on arvioitava tapauskohtaisesti.

Palvelussuhteessa hyvinvointialueeseen oleva toimielimen jäsen ei lähtökohtaisesti ole esteellinen myöskään tilanteessa, jossa aluehallitus käynnistää muutosneuvottelut siten, että neuvottelujen kohteena on koko organisaatio, jos on selvää, että muutosneuvottelulla ei ole vaikutuksia toimielimen jäseneseen.

Mitä lähempänä muutosneuvottelut ovat toimielimen jäsenen omaa sijoittumista palvelussuhteen perusteella hyvinvointialueen organisaatiossa tai mitä välittömämpi vaikutus muutosneuvotteluilla on toimielimen jäsenen palvelussuhteeseen, sitä todennäköisemmin asetus on sellainen, että hän olisi päättämässä suoraan itseensä välittömästi vaikuttavista asioista toimielimessä tai hän on välittömässä asianosaissuhteessa käsiteltävänä olevaan muutosneuvotteluasiaan.

Edellä esitetyt asetelmat pätevät myös tilanteissa, joissa käsiteltävä asia kohdistuu toimielimen jäsenen hallintolain 28.2 §:n tarkoittamaan läheiseen

Johtopäätökset ja toimenpide-esitys:

Yleisluonteiset koko hyvinvointialueen henkilöstöön tai suureen osaan henkilöstöstä vaikuttavissa asioissa toimielimen jäsen ei ole lähtökohtaisesti esteellinen. Mitä lähempänä muutosneuvottelut ovat toimielimen jäsenen omaa sijoittumista palvelussuhteen perusteella hyvinvointialueen organisaatiossa tai mitä välittömämpi vaikutus muutosneuvotteluilla on toimielimen jäsenen palvelussuhteeseen ja esteellisyys voi syntyä.

Hyvinvointialueen viranhaltijoiden ja työntekijöiden osalta tapauskohtaisesti harkitaan esteellisyys

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

6.2. Talousarviokäsittely

Talousarviosta päättäminen ei ole lähtökohtaisesti sellainen asia, joka voisi koskea suoraan henkilökohtaisesti valtuutettua tai hänen läheisiään, vaan talousarvio koskee hyvinvointialueen taloudenhoitoa, vaikka sillä voi olla vaikutuksia täytäntöönpanon yhteydessä henkilöstöön.

Valmisteltaessa toimielimessä yleisesti hyvinvointialueen taloudellisia sopeuttamistoimia ilman niiden kohdentamista tiettyyn yksikköön, ei aluehallituksen jäsen ole esteellinen, ellei valmisteluvaiheisiin osallistumisesta viranhaltijana tai työntekijänä muuta johdu.

Hyvinvointialuelain 102.1 §:n mukaan valtuutettu on aluevaltuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä tai hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Jos valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan, mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään.

Esteellisyyden arvioinnissa on huomioitava talousarvion määrärahojen käyttöä ohjaava vaikutus sekä mahdolliset täytäntöönpanovaikutukset esimerkiksi toimielimen jäseniin. Näissä tilanteissa valtuutettu ei ole pääsääntöisesti esteellinen, mutta hän voi olla asiaa valmistelevan tai täytäntöönpanevan toimielimen jäsenen ominaisuudessa esteellinen, jos hän on palvelussuhteessa hyvinvointialueeseen.

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien asioiden käsittelyn yhteydessä on tehtävä esteellisyysarvio erikseen, jolloin esteellisyysarviointiin vaikuttaa henkilöstöön kuuluvan henkilön asema hyvinvointialueella sekä täytäntöönpanoa koskevan päätöksen vaikutus henkilöstöön kuuluvan aluevaltuutetun tai toimielimen jäsenen asemaan. Jos talousarvion täytäntöönpanoon liittyvät päätökset esimerkiksi tarkoittaisivat suoraan toimielimen jäsenen viranhaltija-asemaan muutoksia, ei tällainen henkilö voi osallistua asiankäsittelyyn toimielimessä

Johtopäätökset ja toimenpide-esitys:

Lähtökohtaisesti viranhaltija tai työntekijä ei ole esteellinen talousarvion käsittelyssä. Kuitenkin mitä lähempänä talousarvion vaikutukset ovat toimielimen jäsenen omaa sijoittumista palvelussuhteen perusteella hyvinvointialueen organisaatiossa tai mitä välittömämpi vaikutus talousarvionkirjauksilla on toimielimen jäsenen palvelussuhteeseen ja esteellisyys voi syntyä. esim.: muutokset työskentely olosuhteissa, sijaintipaikassa palveluverkkomuutosten kautta

Hyvinvointialueen viranhaltijoiden ja työntekijöiden osalta tapauskohtaisesti harkitaan esteellisyys.